

КУРС

**«КОРУПЦІЯ, ДЕРЖАВНА
ПОЛІТИКА ТА СУСПІЛЬСТВО»**

Контактна інформація:

Маргарита Чабанна (з організаційних питань), chabanna@ukma.edu.ua

Оксана Нестеренко (з питань контенту курсу та оцінювання), nesterenkoACREC@ukma.edu.ua
+380978687696

Список розсилки групи: class_cpp5_2017@googlegroups.com

Час проведення занять:

п'ятниця (з 15 вересня до 16 листопада) та четвер (19 жовтня) з 18:00 до 20:50,
субота (16 вересня) з 9:30 до 12:20.

Місце: 4-318

Опис курсу:

Цей базовий курс програми присвячено питанням сутності та природи корупції. Під час викладання курсу будуть розкриті поняття побутової (дрібної), великої політичної корупції, особливості корупції в державній та приватній сферах, а також політичної й судової корупції та ін. Висвітлено специфіку корупції в captured state та підходи щодо протидії корупції в таких державах. Окреслено причини та передумови корупції. Розкрито основні причини високого рівня корупції в країнах з перехідною економікою. Розглянуто можливі шляхи протидії корупції в країнах, що розвиваються.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Дата	Час проведення	Форма	Ауд.	Лектор	Зміни розкладу
1	Дискусія щодо терміна "корупція". Форми корупції.	15.09.17	18:00-20:50 (дві пари)	лекція-дискусія	4 – 318	Оксана Гус	
2	Міждисциплінарні підходи до розуміння корупції	16.09.17	09:30-12:20 (дві пари)	лекція-дискусія	4 – 318	Оксана Гус	
3	Передумови, причини та особливості корупції у пострадянських державах	22.09.17	18:00-20:50 (дві пари)	лекція-обговорення	4 – 318	Оксана Нестеренко	
4	Гене́за українського олігархату: як вибудовувалася система олігархату в Україні?	29.09.17	18:00-20:50	Лекція-дискусія Case-study	4 – 318	Сергій Лещенко	
5	Correlates of Corruption	06.10.17	18:00-19:20	лекція-дискусія	4 – 318	Max Vader	
6	Economic Consequences of Corruption	06.10.17	19:30-20:50		4 – 318	Max Vader	
7	Корупційні схеми в базових секторах економіки	13.10.17	18:00-19:20 19:30-20:50	лекція-обговорення case-study	4 – 318	Олексій Шалайський	
8	Модель політичної корупції та взаємозв'язок із політичними режимами	19.10.17 (четвер)	18:00-19:20 19:30-20:50	лекція-обговорення case-study	4 – 318	Оксана Гус	
9	Вища політична корупція та фінансування політичних партій	03.11.17	18:00-20:50 (дві пари)	лекція-обговорення case-study	4 – 318	Маргарита Чабанна	
10	Антикорупційні кампанії громадських організацій: планування та перебіг антикорупційної кампанії.	10.11.17	18:00-20:50 (дві пари)	лекція-обговорення	4 – 318	Віталій Шабунін	

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ КУРСУ

Оцінювання знань та вмінь студентів

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ:

Шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення	
A	91-100	відмінно	Дуже високий рівень знань; високий рівень із незначними помилками
B	81-90	добре	Дуже добре; більш ніж середні знання, але з деякими помилками
C	71-80	добре	Добре; загалом гарна робота, але є достатня кількість помітних помилок
D	66-70	задовільно	Задовільно; але із значними недоліками
E	60-65	задовільно	Достатньо; досягнуті мінімальні критерії
F	30-59	незадовільно	Незадовільно; потрібна деяка додаткова робота
F	0-29	незадовільно	Неприйнятно; потрібна значна додаткова робота

Розподіл балів у межах курсу

ОЦІНКА СКЛАДАЄТЬСЯ З ДВОХ БЛОКІВ:

Перший блок за роботу протягом курсу 60 % від загальної оцінки (тобто макс. 60 балів)						Другий блок 40 % від загальної оцінки (тобто макс. 40 балів)	
Письмова робота №1		Письмова робота №2		Тести		Робота під час заняття	Підсумковий контроль письмовий проект
15	A	15	A	10	A	від 1 до 3 балів	від 40 до 1 балів
12	B	12	B	8	B		
9	C	9	C	6	C		
6	D	6	D	4	D		
3	E	3	E	2	E		

Дедлайни підготовки письмових робіт:

- 🕒 Письмова робота 1: викладач повідомить дедлайн.
- 🕒 Письмова робота 2: викладач повідомить дедлайн.
- 🕒 Курс передбачає виконання трьох тестів протягом курсу, щодо кожного конкретного завдання викладач повідомить дедлайн.

Всі письмові роботи надсилати на ел. адресу: nesterenkoACREC@ukma.edu.ua

ЛЕКЦІЇ, ДИСКУСІЇ ТА CASE-STUDY:

Ви повинні бути підготовлені до дискусій і завдань, які будуть обговорюватися протягом заняття, та брати активну участь. Протягом курсу можуть бути незначні зміни до вимог курсу, про що буде додатково повідомлено через список розсилки класу (class_cpss_2017@googlegroups.com) та зроблено усне оголошення. Ви особисто відповідальні за обізнаність щодо цих змін, навіть якщо ви були відсутні на занятті, а також відповідальні за збереження в курсі цих змін, навіть якщо ви не відвідували заняття. Будь ласка, під час занять вимикайте мобільні телефони, не запізнюйтеся на заняття. Також дозволяється застосування лептопів для потреб обговорення завдань занять.

ВЕБ-САЙТ КУРСУ:

програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на веб-сайті ACREC

СПИСОК РОЗСИЛКИ ГРУПИ:

куратори курсу будуть робити оголошення через розсилку. Ви особисто відповідальні за ознайомлення із цими оголошеннями.

ПРАВИЛА ЛИСТУВАННЯ ЕЛ. ПОШТОЮ:

прохання надсилати ел. листи лише в таких випадках: 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації; 2) повідомлення про відсутність на занятті та її причини; 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу.

Будь ласка, не надсилайте будь-які інші повідомлення електронною поштою, зокрема щодо прохань роз'яснити матеріали курсу або процедури занять чи підсумкового контролю. Ці питання прошу ставити після занять або під час індивідуальних консультацій. Ми будемо відповідати на листи, які стосуються лише цієї політики.

ОТРИМАННЯ ДОДАТКОВИХ БАЛІВ:

курс не передбачає можливості будь-яких додаткових форм завдань для отримання додаткових балів крім тих, що передбачає програма.

ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ:

обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та цікавими, але прохання вилловлювати Ваші коментарі ввічливо. Будь ласка, виявляйте повагу до чужої точки зору й висловлюйте вашу незгоду з аргументами інших у ввічливій формі.

ЕТИЧНІ ПРАВИЛА ЩОДО НАПИСАННЯ РОБІТ:

Усі студенти повинні особисто працювати над проектом, співпраця з іншими студентами передбачається в межах виконання спільного проекту. Студенти зобов'язані робити посилання в роботі на використані джерела, а використання публікацій, досліджень без посилань вважається плагіатом. Плагіат є недопустимим та призведе до втрати права отримати кредити за курс.

ПЛАН ТА ОПИС ТЕМ КУРСУ

**«КОРУПЦІЯ,
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА
ТА СУСПІЛЬСТВО»**

ТЕМА 1.

ДИСКУСІЯ ЩОДО ТЕРМІНА «КОРУПЦІЯ». ФОРМИ КОРУПЦІЇ.

План

- 🕒 Сутність корупції: поняття та її види.
- 🕒 Проблеми визначення й типологізації корупції.

Викладач:

Оксана Гус.

Література

- 👁 Philp, Mark. "Conceptualizing Political Corruption." In *Political Corruption: Concepts & Contexts*, edited by Arnold J. Heidenheimer, Michael Johnston, and Mark Philp, 3rd ed., 41–58. New Brunswick, N.J: Transaction Publishers, 2005.
- 👁 Bussell, Jennifer. 2015. "Typologies of Corruption: A Pragmatic Approach." In *Greed, Corruption, and the Modern State: Essays in Political Economy*, edited by Susan Rose-Ackerman and Paul Lagunes, 21–45. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.

ТЕМА 2.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ КОРУПЦІЇ

Література

- Andvig, Jens Christopher, and Odd-Helge Fjeldstad. 2001. "Corruption: A Review of Contemporary Research." Bergen: Chr. Michelsen Institute, Development Studies and Human Rights.

План

- ▶ Економічна перспектива (теорія принципала-агента, теорія ігор, теорія колективної дії).
- ▶ Політологічна перспектива (системний підхід).
- ▶ Комунікаційна перспектива (дискурсивний підхід).

Викладач:

Оксана Гус.

ТЕМА 3.

ПЕРЕДУМОВИ, ПРИЧИНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ КОРУПЦІЇ У ПОСТРАДЯНСЬКИХ ДЕРЖАВАХ

План

- ▶ «Культура корупції» в Україні та інших пострадянських державах: міф чи реальність?
- ▶ Особливості корупції в Україні та інших країнах колишнього СРСР.

Викладач:

Оксана Нестеренко.

Література

- ▶ Мілер Вільям. Звичаєва корупція? Громадяни та уряд у посткомуністичній Європі / Мілер Вільям, Гределанд Осе, Кошечкіна Тетяна. – К.: "К.І.С.", 2004. – 328 с.
- ▶ Політична корупція перехідної доби / пер. англ. / за ред. С. Коткіна та А. Шайо. – К.: К.І.С., 2004. – 440 с.
- ▶ Сердюк О.В. Засади методології оцінювання рівня корупції в Україні / О.В. Сердюк, І.М. Осика, О.В. Волянська, М.А. Огай [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.iahr.com.ua/files/works_docs/16.pdf
- ▶ Corruption: anthropological perspectives / edited by Dieter Haller and Cris Shore // http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_1/CORRUPTION%20Haller_Corruption-Anthropological%20Perspectives.pdf
- ▶ Christoph H. Stefes (2006) Understanding post-Soviet transitions: corruption, collusion and clientelism Publication Information Basingstoke [England]; New York : Palgrave Macmillan, 2006.
- ▶ Коминская Д. Записки адвоката / Д. Коминская [Електронний ресурс]. – М.: Новое издательство, 2009. – 412 с. – Режим доступу: <https://www.litmir.co/br/?b=122780&p=4>
- ▶ Політична корупція перехідної доби / пер. англ. / за ред. С. Коткіна та А. Шайо. – К.: К.І.С., 2004. – 440 с.

ТЕМА 4.

ГЕНЕЗА УКРАЇНСЬКОГО ОЛІГАРХАТУ: ЯК ВИБУДОВУВАЛАСЯ СИСТЕМА ОЛІГАРХАТУ В УКРАЇНІ?

Література

План

- 🕒 Український олігархат та корупція.
- 🕒 Справа Лазаренка.

Викладач:

Сергій Лещенко.

- 👁 Лещенко С. Американська сага Павла Лазаренка / С. Лещенко. – Л.: Незалежний культурологічний журнал «І», 2013. – 316 с.
- 👁 Лещенко С. «Межигірський синдром» / С. Лещенко. – К.: Брайт Стар, 2014. – 248 с.
- 👁 Лещенко С. Офшорний дах для Януковича та Ключова / С. Лещенко // Українська правда. – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2011/10/21/6693989/>
- 👁 Лещенко С. З життя біло-блакитної еліти: маєток Сергія Ключова / С. Лещенко // Українська правда. – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2011/10/19/6686588>

ТЕМА 5. CORRELATES OF CORRUPTION

План

- ▶ Economic development and corruption.
- ▶ Democracy and corruption Culture and corruption.
- ▶ Other shared characteristics of corruption countries.

Викладач:

Max Bader.

Література

- 👁 Rothstein, Bo, and Jan Teorell. (2015) "Causes of Corruption", in: Routledge Handbook of Political Corruption, ed. by Paul M. Heywood. Routledge, New York
- 👁 Tanzi, Vito. "Corruption around the world: Causes, consequences, scope, and cures." Staff Papers-International Monetary Fund (1998): 559-594.
- 👁 Mungiu, Alina. "Corruption: Diagnosis and treatment." Journal of democracy 17, no. 3 (2006): 86-99.

ТЕМА 6. ECONOMIC CONSEQUENCES OF CORRUPTION

Література

- 👁 Heywood, P. (2009). Corruption. The SAGE Handbook of Comparative Politics. T. Landman and N. Robinson. New York, SAGE Publications.
- 👁 Uslaner, Eric M. (2015). "The Consequences of Corruption", in: Routledge Handbook of Political Corruption, ed. by Paul M. Heywood. Routledge, New York

План

- ▶ Corruption and economic development: macro evidence.
- ▶ Corruption and economic development: micro evidence.
- ▶ Economic consequences of different types of corruption.

Опис теми:

Викладач:

Max Bader.

ТЕМИ 7-10.

Будуть додатково анансовані.

ЛЕКТОРИ КУРСУ

Max Bader

is University Lecturer with expertise on Russia and Eurasia (post-Soviet area). Before coming to Leiden University, he was a lecturer and researcher at the University of Amsterdam, the Ludwig Maximilian University of Munich, and the OSCE Academy, and a visiting scholar at George Washington University and the Kyiv-Mohyla Academy. Dr. Bader research interests include elections, authoritarian politics, democratization, and new media. His research interests include elections, authoritarian politics, democratization, and new media. Bader's current research project is Human Security and Conflict in Ukraine: Local Approaches and Transnational Dimensions. He has published in journals such as Democratization, Post-Soviet Affairs, Russian Politics, Research & Politics, Europe-Asia Studies, Representation, Communist and Post-Communist Studies. Non-academic activities Outside academia, Bader has been or is currently involved in: Election observation for OSCE/ODIHR and other institutions in the post-Soviet area; Policy evaluation for USAID and the Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands; Public speaking on the politics and international affairs in post-Soviet Eurasia; Membership in the Younger Generation Leadership Network on Euro-Atlantic Security.

Контактна інформація: m.bader@hum.leidenuniv.nl

Оксана Гус –

докторант Інституту розвитку та миру Університету Дуйсбург-Ессен, Німеччина (Universität Duisburg- Essen, Deutschland) та директор з розвитку ACREC. Сферою наукових інтересів є відмивання грошей, політична корупція в країнах із перехідною економікою, інститути боротьби з корупцією, журналістські розслідування, якісний аналіз, порівняльний аналіз. Зараз працює над дисертацією про політичну корупцію в країнах із перехідною економікою Східної Європи, використовуючи Україну як приклад. Отримала ступінь магістра з політології, публічного права й антропології Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана, Німеччина (Ludwig-Maximilians-Universität München, Deutschland).

Контактна інформація: oksanahuss@gmail.com.

Сергій Лещенко –

журналіст-розслідувач, народний депутат, експерт-заступник головного редактора Інтернет-видання «Українська правда», викладач. Автор книг «Американська сага Павла Лазаренка» (2013) і «Межигірський синдром» (2014). Більшість статей Сергій Лещенко присвячені питанням корупції в політиці та серед вищих посадових осіб держави. У 2012 р. Лещенко проходив стажування у Великій Британії в рамках стипендіальної програми Меморіального фонду Джона Сміта (John Smith Fellowship). У 2013 р. проходив стажування в Стенфордському університеті (США) у рамках Draper Hills Summer Fellowship, а також стажування у Вашингтоні в рамках Reagan-Fascell Democracy Fellowship.

Зараз викладає в школі журналістики Українського католицького університету та є членом Комітету з питань запобігання і протидії корупції Верховної Ради України. У 2004 р. Сергій Лещенко отримав 2-ге місце в конкурсі «Найкраще журналістське розслідування – 2004» (спільний проект Інституту масової інформації, Посольства Франції в Україні та Могилянської школи журналістики). У 2006 р. став лауреатом у номінації «Людина року в галузі друкованих ЗМІ». У 2011 р. отримав журналістську премію Східного партнерства від організації Fundacja Reporterow за статтю-розслідування «Офшорний дах для Януковича та Ключова». У 2013 р. став лауреатом премії імені Герда Буцериуса «Вільна преса Східної Європи», а у 2014 р. увійшов до списку «100 героїв інформації», «Репортери без кордонів».

Контактна інформація: mail.pravda@gmail.com

Віталій Шабунін –

експерт із питань парламентського лобіювання та політичного консалтингу в сфері протидії корупції, голова правління Громадської організації “Центр протидії корупції”, голова Ради громадського контролю при Національному антикорупційному бюро України. Координує групу протидії корупції в державних закупівлях й адвокаційний напрям діяльності Центру.

Контактна інформація: vitaliy.shabunin@gmail.com.

Олекса Шалайський –

півзасновник порталу “Наші Гроші”. Експерт у сферах журналістських розслідувань політичної корупції, медіа-комунікацій та контролю за використання публічних фінансів. Журналіст із колосальним стажем роботи в провідних медіа України. Автор цілої серії гучних журналістських розслідувань, наприклад, історії із закупівлею “вишок Бойка”.

Контактна інформація: shalayskiy@gmail.com

ACREC.ORG.UA

Київ, 2017